

Vergaderjaar 2013–2014

32 824

Integratiebeleid

Nr. 63

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN
WERKGELEGENHEID**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juni 2014

In deze brief informeer ik u over de kennisfunctie op het integratiedomein, in het bijzonder de afbouw van kennisinstituut FORUM en de opbouw van een nieuwe kennisfunctie die aansluit op de veranderde wensen en eisen.

Kennisinfrastructuur integratie

Eén van de belangrijke interventie-instrumenten in het integratiebeleid is kennis. Kennis is noodzakelijk voor het beleid, zowel bij agendering en ontwikkeling, als tijdens de uitvoering en bijstelling. Om daarin te voorzien is een kennisinfrastructuur opgezet. Deze structuur bestaat uit elementen waarmee de «harde» systematische kennis over de feitelijke stand van zaken en de ontwikkeling op de verschillende beleidsterreinen, -thema's en -onderwerpen wordt verzameld. Daartoe wordt onder meer via grootschalige enquêtes informatie verzameld over de sociaal-culturele onderwerpen (attitudes en percepties) en wordt op basis van registergegevens een periodiek beeld geconstrueerd over de sociaaleconomische onderwerpen. De resultaten worden periodiek gerapporteerd en gepubliceerd (bijvoorbeeld in de Jaarrapporten Integratie) en spelen structureel een rol in de beleidscyclus, bijvoorbeeld bij de verantwoording van het beleid aan uw Kamer. Deze vormen van beleidonderbouwing en -evaluatie zijn belegd bij het Sociaal en Cultureel Planbureau en het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Daarnaast is er nadrukkelijk behoefte aan «zachte», meer kwalitatieve kennis over specifieke groepen en partijen in het werkveld. Daartoe worden met enige regelmaat onderzoeken uitgezet, bij uiteenlopende kennisinstellingen of onderzoeksbureaus. FORUM speelde daarin als onafhankelijk kennisinstituut op het terrein van multiculturele vraagstukken vanuit het perspectief van de democratische rechtsstaat, sociale cohesie en gedeeld burgerschap van oudsher ook een belangrijke rol. FORUM vergaart kennis op het brede terrein van integratie, stelt deze beschikbaar aan uiteenlopende partijen in de samenleving en zet de

kennis om in praktisch toepasbare methoden en producten. Met FORUM onderhoudt het ministerie een langlopende subsidierelatie.

Afbouw FORUM

Mijn ministerie is sinds vorige zomer met de Raad van Toezicht van FORUM in gesprek over de toekomst van de kennisfunctie op integratieterrein. Gegeven de snelheid en daarmee deels ook onvoorspelbaarheid van maatschappelijke ontwikkelingen (nationaal en internationaal) is er behoefte aan een kennisfunctie met een grote mate van flexibiliteit. Het gaat daarbij zowel om flexibiliteit in termen van snel kunnen reageren op vragen en behoeften, als om flexibiliteit in de zin dat er (snel) steeds wisselende combinaties van kennis kunnen worden ingezet («kennismakelaar»). Het beeld dat mij voor ogen staat is er één van een kwalitatief hoogwaardige, flexibele kennismakelaar die weet wat er in de maatschappelijke netwerken speelt en met inschakeling van anderen snel tot goede kennisproducten kan komen. Een dergelijke functie zou zich moeten richten op uiteenlopende vraagstukken als de aard en omvang van nieuwe migratie en de consequenties daarvan voor de Nederlandse samenleving, de participatie van nieuwkomers in ons land en sociale stabiliteit (sociale spanningen, buitenlandse beïnvloeding, radicalisering, discriminatie en uitsluitingsmechanismen). De Raad van Toezicht van FORUM heeft aangegeven het beeld van de behoefte aan een dergelijke constellatie te delen.

In juli 2013 heeft de Raad van Toezicht van FORUM aangegeven dat er twijfels zijn of FORUM in staat is om de transitie richting flexibele kennismakelaar op het domein integratiebeleid tijdig en in voldoende mate te maken. Naar aanleiding van dit signaal heb ik een ambtelijke verkenner gevraagd uit te zoeken hoe de kennisvraag op integratieterrein het beste belegd kan worden¹. De verkenner bevestigde dat betwijfeld mag worden of FORUM de transitie richting flexibele kennismakelaar tijdig en in voldoende mate kan maken. Dit mede op basis van beelden die externe partijen (andere kennisinstituten, departementen en gemeenten) over FORUM hebben. De verkenner stelde verder vast dat behoefte bestaat aan een kennisfunctie die flexibel kan opereren en dat daarom gekomen zou moeten worden tot een organisatievorm met een vaste kern en flexibele schil. Het advies is verder te komen tot een kennisfunctie die zowel de makelaarsrol als de liaisonrol (richting maatschappelijke netwerken) omvat, evenals de noodzakelijke verbinding daartussen. Volgens de verkenner ligt het wel voor de hand om de makelaarsrol en de liaisonrol te onderscheiden.

SZW en de Raad van Toezicht van FORUM zijn op grond hiervan tot de conclusie gekomen dat FORUM zich binnen de gestelde kaders niet zal kunnen ontwikkelen tot een kwalitatief hoogwaardige, flexibele kennismakelaar. Factoren die hierbij mede een rol spelen zijn een kwalitatieve mismatch met het gewenste profiel van een kennisfunctie-nieuwe-stijl en de aangekondigde korting van 46% op de subsidie van FORUM per 1 januari 2015.

Bij brief van 30 april jl. heeft de directeur-generaal Participatie en Inkomenswaarborg van mijn ministerie daarom aan de Raad van Toezicht het voornemen kenbaar gemaakt om de subsidie aan FORUM per 1 januari 2015 te beëindigen. De Raad van Toezicht heeft daarop de

¹ Het rapport van de verkenner «*Kennis vragen, inzicht krijgen. Verkenning SZW-kennisvraag op het integratiedomein*» is als bijlage bij deze brief gevoegd, raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

conclusie getrokken dat dit betekent dat de organisatie van FORUM zal worden afgebouwd.

Kennisfunctie-nieuwe-stijl

Het is van groot belang dat er sprake is van continuïteit in de kennisfunctie op integratieterrein. Het gaat om een onafhankelijke functie met een grote mate van wendbaarheid die zich richt op integratie en sociale stabiliteit. Het Verwey-Jonker instituut en MOVISIE hebben aangegeven dat zij voor wat betreft de onafhankelijke kennisfunctie op integratieterrein elk een bepaald aspect van de uit te voeren activiteiten op zich kunnen nemen. Verwey-Jonker zou daarbij kunnen optreden als penvoerder voor de programmaontwikkeling en -uitvoering. Deze organisaties hebben beide ervaring op het terrein van integratie. De verwachting is bovendien dat zij op korte termijn in staat zullen zijn om de kennisfunctie op te zetten langs de hierboven geschetste lijnen: kwalitatief hoogwaardig, flexibel en in samenwerking met anderen. Ik ben voornemens aan het Verwey-Jonker instituut en Movisie een subsidie te verstrekken voor de duur van thans vier jaar voor de inrichting van de kennisfunctie op basis van een jaarlijks activiteitenplan.

Specifieke aandacht gaat uit naar het thema sociale stabiliteit, inclusief het daarbij noodzakelijke netwerk. Rond dit thema speelt niet alleen kennis een rol, maar zijn ook signalering op basis van een up to date netwerk, interventies en interactie met verschillende (migranten) groeperingen en sleutelfiguren essentiële instrumenten. Inzet van dit instrumentarium is bijvoorbeeld noodzakelijk bij oplopende sociale spanningen of processen van radicalisering. Ik verwacht dat deze functie zich minder leent voor onderbrenging bij één van de genoemde instituten. Er is een geschikte partij die mogelijk bereid is dit op zich te nemen. Vanzelfsprekend geldt als randvoorwaarde voor eventuele subsidiëring dat een goede samenwerking met het Verwey-Jonker instituut en MOVISIE tot stand wordt gebracht.

De ontwikkelingen hebben ingrijpende gevolgen voor FORUM als organisatie en in het bijzonder de medewerkers. Mijn ministerie is in gesprek met FORUM over de consequenties van het beëindigen van de subsidie per 1 januari aanstaande, onder andere om afspraken te maken over een verantwoorde afbouw van de organisatie zowel op inhoud als ten aanzien van het personeel.

Vervolg

De komende periode zal verder worden gewerkt aan de opbouw van de nieuwe kennisfunctie. Conform het advies van de verkenner zal ik daarbij ook vorm geven aan een gecoördineerde vraagbepaling vanuit de rijksoverheid. Ik zal uw Kamer na de zomer informeren over de voortgang van het proces en dan ook aangeven hoe de functie ten aanzien van sociale stabiliteit (netwerk, interventie en interactie) wordt ingevuld.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher